

edicija
Pada Avala

glavni urednik
Zvonko Karanović

urednici izdanja
Zvonko Karanović
Uroš Đurković

VLADAN KREČKOVIĆ
**VEČERAS
PADAŠ
SAM**

PPM ENKLAVA
BEOGRAD, 2023.

Za Baneta i Spasoja,
u sećanje na noćnu šetnju kroz Kumodraž.

*I once lost it all
in a game that can't be won
I took a chance and had to run
the river was the only one**

**Jednom sam izgubila sve
u igri u kojoj nema pobjede
ugrabila priliku i pobjegla
jedino me reka zvala sebi*

Chromatics – The River (Kill for Love, 2012)

Prolog

U sparnoj radionici, pod slabom svetlošću lampe, radnim stolom titraju ostaci rezanog čelika. Redžijevi prsti su lepljivi dok prelazi preko drvenog potkova trocevke. Konačno je zadovoljan varovima. Sada potpuno liče na model čije je sklapanje gledao na Jutjub kanalu jednog Rusa, bradonje koji ručno izrađuje najrazličitije vrste oružja koristeći predmete za svakodnevnu upotrebu.

Sa stola uzima patrone i otvara trocevku. Gura municiju u cevi, sklapa mehanizam i tri puta štekće repetirkom. Podiže oružje prema sopstvenom odrazu u zatvorenom prozoru, cilja u osenčeno lice, čelo obmotano trakom sa jin-jang znakom. Levo oko mu je pod opsadom tamne masnice. Imaće pravo na tri pokušaja i to mu se čini kao dobra kvota. Okreće se i vidi na zidnom kalendaru, prekosutra je Petrovdan. Već sutra će Obrenovac biti omađijan vašarom, ali odlučuje da ne pozove Ignjata.

Hvata poklopac TA peći, povlači ga u stranu, šteka kratež između staklene vune i šamotne cigle. Glasno kine, kratko sam sebi opsuje mrtvog oca, pa prstima obriše oči. Vрати poklopac peći u ležište, šmrkne i ostane da osluškuje dok se ne uveri da pred kućom nema nikakvog zvuka.

Otvora najvišu fioku radnog stola. Osim šrafova, matica, lekova za smirenje i dinarskih kovanica, pronalazi svoje i Sonjine stare fotografije. Grabi ih, razbacuje po stolu i ređa jedne do drugih bez ikakvog logičnog sleda. Iz čaše uzima skalpel. Hitro povlači rebrasti mehanizam. Sečivo izranja uz jedva čujni arpeđo. Svaku fotografiju detaljno zagleda, a onda ih iznenada i grubo reže kružnim, sitnim pokretima, jednu po jednu. Odjednom mu se čini da sâm sebi izgleda drugačije, kao kada je bio klinac i na časovima fizičkog zamišljao

da je Redži Miler, svaki put kada bi primio košarkašku loptu nadomak linije za trojku.

Ubodi skalpelom su precizni. Sonjino lice ubrzo nestaje iz svakog kadra. Nema je na njihovom zajedničkom selfiju sa košarkaške utakmice Evrolige u Beogradu, ni u preosvetljenom fensi lokalu gde je u ogledalu moguće videti Ignjatovo lice, ni za svadbenim stolom dok je Redži gnječi uz sopstveni obraz, ni na plaži Zabrana, pod sumrakom u kasnom avgustu, kao ni na jednom kadru sa letovanja u Grčkoj. Istrgnuta je sa šetališta nadomak jahti. Više nije moguće ustanoviti da li to ona kao sirena pozira na tamnim stenama uvale.

Kada iseče sva Sonjina lica, Redži shvata da je prošlo malo više od godinu i po dana otkako je otišla bez pozdrava. Komadiće fotografija koji sada liče na delove nesastavljive slagalice, kratku, crnu kosu, prćast nos, zgrčene usne, Redži skuplja sa stola u dlan, odlazi u kuhinjicu i baca ih u kantu za đubre. Pomišlja da se vrati u dnevnu sobu, ali ga telo povlači prema sudoperi, do istog onog mesta gde mu je Sonja rekla da više ne može. Naginje se iznad slavine, mršti se i šmrkće. Potom se vrati do radnog stola, uzme ostatke fotografija i sve ih vrati u fioku.

U prepletu nemirnih misli, Redži ipak oseća snagu leta. Iza zamandaljenih žaluzina otvara krila prozora. Osluškujе klince dok paradiraju naseljem. Sa mobilnog odjekuje Jutjub autotjun hit sa vrha trending liste. Noć se polako prišiva za horizont. Čuje smeh klinaca i upravo se zbog tame priseća kako je bilo pre petnaest godina, kada su Ignjat i on prvi put zajedno seli na ringišpil obrenovačkog vašara. Seća se i osmehuje.

Prilazi prozoru i čkilji kroz zatvorene prečage. Kada se uveri da je sumrak iscureo sa fasada susednih zgrada, iz srednje fioke skida kovertu selotejpom zalepljenu uz drveni bok i vadi dve novčanice od po sto evra. Savija ih, ubacuje u novčanik, meša sa pet i po hiljada dinara, a potom odlazi do vrata i zastaje kako bi još jednom oslušnuo. U dvorištu nema nikoga. Samo ga na tren pokoleba tolika tišina. Trgne ga zvuk automobila u prolazu. Dok zaključava vrata zagleda tamne oblike na drugoj strani ulice, proverava da li iza hrastovih stabala štrče senke.

Leto je u zenitu, prozori na okolnim kućama su otvoreni i sve bi ga to pod drugim okolnostima ispunilo osećanjem pripadnosti, posebno glasni povici u dvorištima, dovikivanja za stolom ispod vinove loze gde se komšijske porodice i prijatelji polako zagrevaju za predstojeći vašar. Za razliku od njih, umesto da igra *PES* sa Ignjatom, Redži oprezno zagleda ko mu dolazi u susret.

Na putu do kladionice posmatra predgrađe. U salonu frizerka metlom skuplja pramenove kose na gomilu. Prodavačica u trafici tamani grickalice. Za pultom menjačnice ćelavi tip liči na robijaša koji čeka posetu. Redži ulazi u kabinu i čim evre spusti u limeni tanjir, prodavac ih bez reči odvlači iza debelog stakla. U pozadini, na malom ekranu, vidi samog sebe u crno-belom kadru. Pravi korak u stranu i okreće leđa kameri. Dok prodavac palcem proverava reljef na novčanicama, Redžiju se čini kao da tumači Brajevu azbuku. Čuje čukanje u digitron. Mašina za brojanje keša otperja dvadeset i tri i po hiljade dinara. Izade iz menjačnice, pa na trotoaru još jednom prebroji sumu. Računajući

keš u novčaniku, sada na raspolaganju ima dvadeset i devet hiljada dinara. Vraća novčanik u džep i nastavlja prema raskrsnici, u smeru već okončanog sutona.

Klinci sa ivice obližnjeg zida mlataraju nogama, veš miruje oklembesjen na žicama, razvlače se senke telefonskih kablova preko ispucalih fasada. Šoferke prolazećih automobila pod uličnom rasvetom bleskaju kao sečiva. Pomišlja da konačno pozove Ignjata, ili da mu bar odgovori na poruke. Trgne se kad automobil sa spuštenim prozorima prokliza pored njega, a sa njim i kofonija, neodređeno trep-mumlanje praćeno grmljavinom baseva. U daljini, sa trećeg sprata zgrade, žena prosipa vodu iz latora. Čak i sa te razdaljine mu se čini da čuje pljuskanje u travi. Sve su to potvrde spontanog života koji sebi već duže vremena ne može da priušti. Tek kada izbije na severni rub naselja, bliže reci, tek tada gura ruke u džepove. Oseća hladnoću, tamni dah velike vode, ali nakon što ponovo dodirne novčanik shvata da su mu prsti znojavi. Završetak dana je nem i to ga smiruje.

Sada, iza njega benzinska stanica istrajava u noći aurom halogenog svetla. Misli na dvadeset i devet hiljada dinara. Misli još i na fudbalske timove Progres Niderkorn, Norkoping, Molde i Kilmarnok. To je njegova uspavanka za večeras. Pred kladionicom vlažne dlanove briše o butine. Osvrne se i još jednom proverí okolni pejzaž. U podnožju susedne zgrade spavaju butici. Slučajna prolaznica štiklama zakucava korake u asfalt. Nakon pritiska tastera čuje zujanje.

Kladionica je toliko zamagljena dimom da igrači poker-aparata izgledaju kao da levitiraju na barskim stolicama. U ćošku klinci i matorci pljeskaju tastere, opet, pa

opet, u iščekivanju tri iste voćkice. Na velikim ekranima rezultati padaju u kaskadama. Liste su čiodama pripijene uz plutanu tablu. Redži prepisuje šifre utakmica i na dnu kao ulog upisuje svih dvadeset i devet hiljada dinara. Prilazi pultu i predaje svoju želju u ishodima 2, 2, 7+, 2 suvonjavoju devojci koja ga ne gleda. Redži je posmatra dok prstima hitro plete kombinacije po tastaturi. Čuje kako njeni dugi nokti grebuckaju tastere. Redži izvuče keš iz novčanika i nečujeno odmota novčanice. Ubrzo se tiket plazi iz štampača u pratnji zvuka koji Redžija podseća na telegramske signal. Mogućnost dobitka je dvadeset i jedan put veća. Uzima tiket i iskrada se u već sazrelu noć. Ne ide prema glavnoj stanici, već stazom pored dalekovoda i zatvorenog auto-servisa.

Na zemljanom putu koji šumarkom vodi do autobuske stanice shvata da ga niko neće videti. U tolikoj tami kao da više nema telo, ništa što bi moglo biti ucenjeno. Malo pre devet stiže do kafanice gde iznad ulaznih vrata jedino istrajnost izolirke na okupu drži naprsli neonski znak. U slaboj svetlosti se ćirilčno pomalja – ШОГУН.

Nalakćena na šank, Lepa stoji i gleda rijaliti na starom, katodnom televizoru okaćenom o noseći stub kafane. Na ekranu se učesnici rafalno pičkaraju preko stola. Redži prolazi pored Lepe, dolazi do šanka, sipa rakiju, šikne, pa repetira još jednu. Okreće se i vidi da Mario i još nekoliko njegovih crnih ortaka sede u uglu, okruženi praznim pivskim čašama. Kockice odskaču stolom. Tamni dlanovi kriju karte. Svake druge večeri Redži bi ih pozdravio, ali se sada odlučuje za tišinu. Iako ne prisluškuje, ne može da ne čuje. Mariov mlađi burazer Mišika vulkanizer kaže – *Ma pogledaj me. Nigde nisam, nigde me nema.*

Redži proverava pazar, uzima hiljadu i po dinara, kaže Lepoj da je prazan novčanik maler i da Mariju i ekipi na njegov račun sipa još jednu turu, pa da zatvori kafanicu oko jedanaest. Lepa klima glavom. Pogled joj je i dalje slepljen za ekran televizora, gde drama polako dolazi do vrhunca. Tetovirana bučerka govori zbunjenom matorcu kako će mu odšrafiti glavu.

Kad izađe iz lokala, Redži čuje režanje autobusa na stanici. Devet i petnaest. Venera je već uveliko na nebu, sjajna kao pirsing. U toku je polazak za Beograd sa perona broj pet. U glavi mu odzvanjaju reči koje je čuo u kafani, *Nigde nisam, nigde me nema*. Odjednom mu pada na pamet, čak i ako se izvuče, nikada neće otići u Beograd, ali se neće ni povući u Veliko Polje. Shvata da je već navučen na to granično stanje, nezvesnost Obrenovca, vreme jedino u službi čekanja.

Nigde me nema, pomišlja opet, a zatim ispravlja mantru. *I tu mi je mesto*.

Na putu do kuće, na asfaltu zaobilazi teritorije svetlosti ulične rasvete. Dok sklanja komarnik i zakoračuje u predsoblje, ponovo se seti Sonje. To što je nekad bilo na trenutak deluje kao da još traje, na kuhinjskom stolu razbacane lekcije iz engleskog za sedmi razred, testovi precrtani crvenom i štriklirani zelenom hemijskom, Sonja skupljena na trosedu, sa činijom punom čipsa u krilu, čeka ga da zajedno gledaju *Poteru* i konačno imaju više tačnih odgovora od „velikog inkvizitora“ koji sa visokog prestola kasapi učesnike kviza. Čak mu se učini da stvarno čuje – *Ostaviću otvoreno*, reči koje je Sonja ponekad izgovarala ujutro, dok bi napuštala kuću sa rancem na ramenu, spremna za po-

sao, dok bi on nastavljao da leži u krevetu, umoran i ponekad mamuran od sinoćne smene u kafani, ali u polusnu još nasmejan posle njenog brzog poljupca.

Sada škljocanje brave otkriva jedino prazan prostor. Iz dnevne sobe prelazi u radionicu i vadi lekove za smirenje iz prve fioke. Tabletu guta bez vode. Razmišlja da uzme još jednu, ali zna da će onda san biti predubok.

Odigrani tiket prilepljuje za frižider reljefnim magnetom na kojem se ističe panorama Skijatosa. Prelazi u dnevnu sobu i neko vreme sedi u mraku. Čim legne, ponovo se seti Sonje, njenog širokog osmeha. Što se više trudi da ne misli, sve mu se više smeši iz tamne dubine sećanja. S vremena na vreme se prevrne s jednog kraja kreveta na drugi i ubrzo shvata da sećanje na Sonju bleđi čim pomisli da je kvota na Kilmarnok 2.85 i da je po četvrti put uložio skoro trideset hiljada dinara na tri pobede u gostima i sedam plus golova. Malo pre ponoći trgne ga Ignjatova poruka:

Nadam se da si dobro. Dolazim sutra.

Pomišlja da mu odgovori, ali umesto toga spušta mobilni na noćni stočić i okreće lice prema zidu. Sve do četiri ujutro misli na verovatnoće, šta sve ostaje posle uzastopnih množenja. Iznova sračunava priliku za izbavljenje. Izmrčvaren strepnjama, zaspi u trenutku kada zora rašije horizont i kao skener kroz klapne provuče svetlosne pruge.

Sanja Sonju kako mu javlja da će doći. Sve je neodređeno, isečeno, napuknuto. Pita se šta će mu reći kada u stanu vidi tragove mrvljenog gvožđa, praznih i

punjenih patrona, prašnjavih ostataka šmirglanog potkova i spiralnih opruga. Kako da joj objasni zašto sa ulaznih vrata visi mantil, a dani su sve topliji? Čemu toliko selotejp traka? Uzalud u snu prstima skida barut sa stola i sakriva municiju u tegle za turšiju. Odjednom postaje svestan svitanja i pred takvom spoznajom ima samo jednu mogućnost. Budi se.

Jutro je mirno, ali mu stomak nagriza mučnina. Još oseća Sonjino prisustvo, jalovu zaostavštinu sna. Jedva doručkuje. Ustaje, iz ormara izvlači dres FK Prve iskre Barič. Shvata da je smršao jer ga navlači lakše nego inače.

Oko deset polako odlazi do kafanice. Sunce ga uporno ubada u potiljak, tera da čkilji u sopstvenu senku, tamnu kopiju tela koja mu iznova beži za korak. Pred kafanicom čuje smenu autobusa. Iza visoke ograde motori reže kao pitbulovi u boksu. Lepa je već skinula katanac, sklonila rešetke, pustila svetlost u kafanu.

Sve do podneva Redži joj pomaže, poslužuje goste i ponekad prebaci gajbu iz magacina do šanka. Porudžbine su mahom iste, domaća kafa, pivo ili rakija za pristigle putnike umornog lica i sok od pomorandže za detence koje na mobilnom obara rekord u *Temple Run-u*. U prolazu čuje da su pojedini gosti stigli u Obrenovac samo zbog vašara. Dok prisluškuje razgovore, sâm sebi liči na Jutjub klipove u zoni slabog vajfaja. U njemu se rečenice učitavaju sa zakašnjenjem. U hodu do šanka zagleda okrugli sat sa logotipom Termoelektrane „Nikola Tesla“. Čim je velika kazaljka prepolovila podne, oseća da je vreme. Diše pliće i ruke počinju da mu drhte. Tacne i šoljice tiho zveckaju na njegovom dlanu.

– Je l' ti dobro, gazda? – pita Lepa.

– Nešto sam malaksao – laže Redži. – Moraću kući.

Lepa mu kaže da je pozove ako bilo šta zatreba. Redži klima glavom iako ponovo nije siguran šta je čuo. Pre nego što napusti kafanicu, cugne jednu šljivu, pa još jednu, a zatim iz frižidera krišom uzme mali vinjak i zaštekta ga ispod miške.

Na putu do kuće zagleda zgrade u daljini. Deluje mu kao da ih posmatra kroz durbin. Sve mu se čini daljim nego što jeste. Hoda povijene glave. Povremeno se pretvara da čita poruke sa mobilnog. Na tremu mu ruke toliko drhte da ključevima probada bravu tek iz četvrtog puta. Zatvori vrata, zaključa, pa zastane u predsoblju. Ubeđen je da će zaplakati. Nagrizajući osećaj puzi uz njega kao zapaljeni bršljen. Brzo seda na krevet, prekriva usta šakom, ali ne vreda. Ustane i dugo se vrzma po sobi. Čim zažmuri spopadne ga osećaj padanja. Digitalni sat uz šesnaest časova dodaje još i dve recke kečeva. Vrućina popušta i ljudi će polako krenuti prema vašaru. Ako sada izađe niko ga neće primetiti.

Prilazi TA peći, skida poklopac i izvlači trocevku. Vraća poklopac sasvim tiho, kao da u prostoriji ima još nekoga. Uzima mantil sa ulaznih vrata, polaže ga preko stola i izolir trakom lepi oružje duž unutrašnje strane, ispod levog niza dugmadi. Jedan, dva, tri, preko drške. Jedan, dva, tri, uz vrh cevi. Spleljen uz tamnu kožu kratež sada prati putanju šavova. Kada obuče mantil, oseća težinu drške i cevi. Dolazi do ogledala i proverava nabore na spoljnoj strani. Ničeg sumnjivog. Ako ga i neko sretne na plus trideset i pet, obučenog u mantil i dres Prve iskre, sa jin-jang trakom vezanom oko čela, pomisliće jedino da je poludeo, a siguran je da komšije

već odavno to i misle. Otvori vinjak, brzo cugne polovinu tečnosti iz bočice, zatvori je i ubaci u duboki džep mantila. Oseća razbuktavanje plamena u stomaku.

Ostavlja tiket na frižideru. Ne gasi svetlo, ne gasi laptop i jedino ga pogled prema lavabou tera da zastane. Još jednom mu u glavi odjekne Sonjino – *Ostaviću otvoreno*. Izlazi u dvorište, ne zaključava ulazna vrata, povlači ih i pušta da se sama zatvore, a onda odlazi do kapije i oprezno je odvuče u stranu. Točkić proklizava uskom šinom. Seda u stari nisan i startuje iz prve. Duž krovova susednih zgrada prati granicu sumraka. U retrovizoru vidi komšije kako polako odlaze prema poligonu vašara. Polako spušta auto sa trotoara i dodaje gas.

Ubrzo je u severnom delu naselja, prolazi autobusku stanicu, sportski centar, zaokreće u Kupinovačku i prati kanal sve dok ne stigne do šumarka. Parkira auto i gasi motor. Stiže mu poruka od Ignjata, ali je ne otvara. Sada je jedini zvuk koji čuje galop sopstvenog srca u grlu. Izvlači mobilni iz džepa. U aplikaciju za praćenje rezultata unosi sve utakmice sa odigranog tiketa. U retrovizoru, kolona ljudi odmiče u daljini, porodice sa decom mile prema razapetim šatrama vašara. Ponovo ugleda masnicu na oku i pocepanu donju usnu. Rukom stegne kratež ispod mantila. Izvuče bočicu iz džepa i eksira ostatak vinjaka.

Dugo čkilji kroz prašnjavu šoferku. U dva navrata ne odgovara na Ignjatove pozive i jednu poruku. Utakmice su već počele, ali još ne sme da proverí rezultate. Noć polako zauzima položaj i kuće počinju da joj pružaju otpor prvim osvetljenim prozorima. Iz daljine dopire muzika. Zahuktava se narodnjačka turbina. Osam i deset.